

Keskkonnaministri määruse
„Väetise kasutamise ja hoidmise nõuded põhja- ja pinnavee kaitseks ning
põllumajandustootmisest pärineva saastatuse vältimiseks ja piiramiseks“ eelnõu

SELETUSKIRI

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse veeseaduse § 158 lõike 5, § 161 lõike 11 ja § 167 lõike 2 alusel. Määruse eelnõu koostamise aluseks on uus volitusnorm, mis on sätestatud 30.01.2019 vastu võetud veeseaduses (RT I, 22.02.2019, 1).

Eelnõu koostamisel on lähtutud kehtiva veeseaduse § 26¹ lõikest 1. Määruse eelnõu tekst kordab kehtiva veeseaduse ja Vabariigi Valitsuse 01.01.2002 määruse nr 288 „Veekaitse nõuded väetise- ja sõnnikuhoidlatele ning siloladustamiskohtadele ja sõnniku, silomahla ja muude väetiste kasutamise ja hoidmise nõuded¹“ (edaspidi *määrus 288*) teksti, milles on tehtud mõned muudatused väetise hoiustamise kohta, lisatud on uusi nõudeid siloladustamiskohtade ja rullisilo põllul hoidmise kohta. Seletuskirjas selgitatakse muudatusi.

Määruse nr 288 redaktsioonide seletuskirjad on kättesaadavad Keskkonnaministeeriumist.

Määruse eelnõu on ette valmistanud Keskkonnaministeeriumi veesakonna nõunik Ann Riisenberg (tel 626 2828, ann.riisenberg@envir.ee). Eelnõu keeleteimetaja oli Keskkonnaministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Aili Sandre (tel 626 2953, aili.sandre@envir.ee). Määruse eelnõu õigusekspertiisi on teinud Keskkonnaministeeriumi õigusosakonna nõunik Elina Lehestik (tel 626 2904, elina.lehestik@envir.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõukohane määrus koosneb üheteistkümnest paragrahvist ja kolmest lisast. Eelnõukohases määruses sätestatakse veekaitse nõuded väetise- ja sõnnikuhoidlatele ning siloladustamiskohtadele, samuti mineraalväetiste, sõnniku ning silomahla hoidmise nõuded. Eelnõukohases määruses sätestatakse ka väetise ja silo vedamise ning ladustamise nõuded ning haritava maa ühe hektari kohta aastas antavad maksimaalsed lämmastikukogused põllumajanduskultuuride kaupa sõltuvalt kultuuri kasvuks vajalikust väetustarbest.

Paragrahvi 2 lõige 4, § 3 lõige 5 ja §7 lõige 2 täpsustavad veeseaduse § 119 lõike 1 punkti 6 sõnastust, mille kohaselt on veekaitsevööndis keelatud pinnase kahjustamine ja muu tegevus, mis põhjustab veekogu ranna või kalda erosiooni või hajuheidet.

Paragrahvi 3 lõikes 4 asendati senine vedelsõnnikuhoidla aiaga ümbritsemise nõue kõrvaliste isikute ning loomade hoidlasse pääsemise vältimise nõudega ning õigusselguse huvides on taasesitatud tahke mineraalväetise hoidla kohta sarnased nõuded.

Tänapäeva põllumajanduses tavapäraselt ei hoiustata mineraalväetisi (ei tahkeid ega ka vedelaid) koguses, mis ületaks ühe vegetatsiooniperioodi kasutuskogust. Samas on järjest populaarsemaks muutunud erinevate vedelväetiste kasutamine, mistõttu sätestati sama paragrahvi lõikes 5 uus nõue: vedelat mineraalväetist võib hoida väljaspool vedela mineraalväetise hoidlat ja veekaitsevööndit mahus, mis ei ületa ühte vegetatsiooniperioodi kasutuskogust.

Paragrahvis 4 on sätestatud sõnniku aunas hoidmise nõuded, sh katmise, auna pinnase ettevalmistamise ja asukoha kohta. Tegemist on kehtivate nõuetega ja muudatusi pole tehtud.

Sõnniku aunastamisel on oluline silmas pidada, et ala, kuhu aun paigutatakse, ei oleks aunastamise ajal liigniiske. Liigniiskes alaks loetakse alalist liigniisket ala ja ka ajutiselt liigniisket ala, kui liigniiske periood kattub aunastamise ajaga. Tavapraktikas tähendab see seda, et sõnniku aunastamisel ei tohi tekkida ohtu keskkonnale, sõnniku ja virtsa ärakannet ega leostumist pinna- ja põhjavette.

Paragrahvi 5 lõikes 3 täpsustatakse põllumajandustootjatelt tulnud tagasisidest lähtuvalt, millal loetakse vedelsõnniku- ja virtsahoidla kaetuks. Hoidla loetakse kaetuks, kui hoidlat katab kõva, painduv või ujukate, sealhulgas loomulik koorik.

Paragrahvis 6 sätestatakse nõuded siloladustamiskohtadele. Võrreldes kehtiva määrusega on lisatud uusi sisulisi sätteid. Lisaks tavapärastele siloladustamiskohtadele silorullis või silotranžees kasutatakse ka silo ladustamist maa peale silopätsidena. Maa peal hoitavaid silopätsi võiks nende võimaliku keskkonna saastamise riski poolest lugeda sarnaseks sõnniku aunas hoidmise riskiga. Seetõttu on lisatud lõiked 5, 6 ja 7, mis sätestavad nõuded vähemalt 30% kuivaine sisaldusega silole ning asukohanõuded maa peal ladustatavale silole.

Silomahla hulk oleneb sileeritava massi kuivainesisaldusest. Kui silo kuivainesisaldus on vähemalt 30%, siis silomahla eraldumine on kirjanduse põhjal viidud miinimumi (Maastik, A. Veekaitse põllumajanduses 1984). Veekindla materjali lisamine silopätsi alla on täiendav keskkonnakoormus (kasutatakse enamasti kilet), mis puruneb traktoritega üle sõitmisel (kaotab veekindluse), silo eemaldamisel rebitakse kile tihti tükkideks, tükid võivad lennata laiali või sattuda söödaga loomade ette, põhjustades terviseriske. Seega on lisatud leevendav nõue sellisele maa peal hoitavale silole, mille kuivaine on vähemalt 30%. Sellisel juhul on piisav, kui silomahla keskkonda sattumise vältimiseks on auna alla paigutatud vedelikku imav kiht. Taolisel juhul peab olema põllumehele ette näidata siloanalüüs, mis tõestab piisava kuivaine sisalduse. Kuna põllumehed korraldavad silokvaliteedi hindamiseks proovide võtmise ja analüüsimise loomade söötmise korraldamiseks, siis ei too kuivaine sisalduse tõestamine kaasa täiendavat kulu põllumehele.

Sama paragrahvi lõige 7 sätestab keelu silopätsi paigutamiseks samale kohale kahel järjestikusel aastal, et vältida toitainete kumuleerumist ühte kohta.

Praegu kehtiva määruse sõnastuse järgi peab silomahla hoidla mahutama vähemalt 10 liitrit silomahla 1 m³ silohoidla ruumala kohta. Lõike 8 kohaselt peab väiksema silomahlahoidla mahutavuse korral olema tagatud silomahla mahutavus virtsa või vedelsõnnikuhooldlasse lisaks 8 kuu sõnnikukogusele. Silomahlahoidlat peab vastavalt vajadusele tühjendama, et oleks välistatud silomahlahoidla ületäitumine ning lekked hoidlast keskkonda.

Paragrahv 7 sätestab rullisilo põllul hoidmise nõuded. Rullisilo eri vormideks loetakse ka paki- ja tunnel- ehk tuubisilo. Lisaks kehtivale rullisilo põllul virnastamise keelule on lisatud ka rullisilo veekaitsevööndisse ladustamise keeld.

Paragrahvi 8 on lisatud sama nõue siloveo kohta, nagu on sätestatud mineraalväetiste ja sõnniku veole – vedaja peab ära hoidma veetava materjali keskkonda sattumise.

Paragrahvi 9 lõikesse 3 on toodud selguse mõttes määruse nr 288 lisas 1 olnud tekst väljaspool tabelit (normitehniline märkus).

Paragrahvi 10 lõikes 1 täpsustatakse selguse mõttes määruse tasandil veeseaduse § 157 lõike 1 sõnastust, mille kohaselt loetakse väetiseks ainet või valmistist, mille kasutamise otstarve on kasvatatavate taimede varustamine toitainetega. Väetiseks loetakse ka sõnnikut, virtsa,

silomahla, komposti ning muid väetamiseks kasutatavaid orgaanilisi taimse või loomse päritoluga aineid, mis viiakse mulda otse või töödelduna. Lõikes 4 sätestatakse, et kui silomahla või vadakut põllule laotatakse, tuleb selle kohta arvestust pidada põlluraamatus ja väetamisplaanis sarnaselt teiste lämmastikku sisaldavate väetistega. Lõikes 5 sätestatakse lisaks kehtivale korrale, et vadaku ja silomahla laotamine ei ole lubatud perioodiliselt üleujutatud või veega küllastunud maale. Kuna oma olemuselt on need orgaanilised väetised ja vedelal kujul, siis on põhjendatud kasutamisele kohaldada samu põhimõtteid nagu vedelsõnniku puhul.

Eelnõukohase määruse lisa 2 tabeli pealkirjas on tehtud täpsustus.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Liidu õigusega. Kuna eelnõu tekst põhineb määrusel 288, millega on nõukogu direktiiv 91/676/EMÜ juba üle võetud, ei ole direktiivi artiklite ülevõtmise tabelit selle eelnõu kohta koostatud.

4. Määruse mõju

Kuna määruse kehtestamisega seotud aluseid sisuliselt ei muudeta, on eelnõukohase määruse mõju sama, mis on Vabariigi Valituse määrusel nr 288. Seega uut oodatavat mõju ei kaasne.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevus, rakendamiseks vajalikud kulud ja rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamine ei too kaasa uusi tegevusi, täiendavaid kulusid ega tulusid.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 2019. aasta 1. oktoobril, samal ajal uue veeseadusega.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõukohane määruse eelnõu saadeti kooskõlastamiseks Maaeluministeriumile ning arvamuse avaldamiseks Eesti Põllumajandus-Kaubanduskojale ja Eestimaa Talupidajate Keskliidule. Maaeluministerium esitas märkused 16.09.2019 kirjaga nr 1.4-2/2256-1. Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda esitas märkused EISI kaudu. Eestimaa Talupidajate Keskliit arvamust ei avaldanud. Märkused on kajastatud seletuskirja lisan olevas tabelis.

Maaeluministeeriumi 16.09.2019 kiri nr 1.4-2/2256-1	Selgitus arvestamise kohta
Üldise märkusena palume oluliselt täiendada määruse seletuskirja. Praegu on see liiga üldine ning eelnõu § 4, § 10 lõikes 4 ja 5 toodud uute normide ja lisade kohta puudub seletuskirjas info sootuks.	Arvestatud, selgitatud. Seletuskirja on lisatud uute normide info. Kehtivate normide kohta leiab infot määruse nr 288 redaktsioonide seletuskirjadest, mis on kättesaadavad Keskkonnaministeeriumist.
Palume eelnõu § 1 punktis 2 parandada trükiviga „lämmastikukoguseid“.	Arvestatud.
Veeseaduse § 165 lõikes on 1 toodud, et „Haritaval maal on enne laotamist lubatud aunas hoida kuni kahe kuu jooksul vaid tahe- ja sügavallapanusõnnikut, mille kogus ei ületa ühe vegetatsiooniperioodi kasutuskogust.“. Määruse eelnõu § 4 lõikes 3 on toodud, et „kui sõnnikut säilitatakse aunas kauem kui kaks nädalat, tuleb ladustamiskoha pinnas enne ladustamist katta lekkekindla või vedelikke imava materjaliga.“. Samuti on sama paragrahvi lõikes 4 toodud, et „kuni kaheksa kuud hoitav sõnnikuaun peab olema kaetud“. Määrusest ei selgu, et need kaks sätet ei kehti seaduses toodud olukorras, kus tahe- ja sügavallapanusõnnik seisab põllul enne laotamist kuni kaks kuud. Palume see nii määruses kui ka seletuskirjas selgemalt välja kirjutada.	Arvestatud, selgitatud. Sõnnikuauna ladustamiskoha pinnase vedelikke imava materjaliga katmise nõue kehtib sõnnikule, mida hoitakse aunas kauem kui kaks nädalat, v.a sügavallapanusõnnikule. Sõnnikuauna katmise nõue kehtib üle kahe nädala kuni kaheksa kuud aunas hoitavale sõnnikule.
Palume seletuskirjas § 4 lõike 1 juures näidete abil lahti kirjutada, mida mõeldakse liigniiske ala all. Näiteks loetakse liigniisketeks maadeks nii agronoomiliselt kuivendatud maad kui ka näiteks kõik gleimullad, turvastunud mullad ja soomullad. Ajutiselt liigniisketeks loetakse näiteks ka gleistunud mullad. Põllumajandustoetuste andmisel on kasutusel terminid „pidevalt liigniiske ala“ ja „ajutiselt liigniiske ala“, vt lk 23 http://www.pria.ee/images/tinybrowser/userupload/s/files/Toetus%C3%B5iguslik_maa.pdf	Selgitatud. Sõnniku aunastamisel on oluline silmas pidada, et aunastamise perioodil see ala ei oleks liigniiske. Liigniiskeks alaks loeme nii ajutist kui ka alalist liigniisket ala. Tavapraktikas tähendab see seda, et sõnniku aunastamisel ei tohi tekkida ohtu keskkonnale, sõnniku ja virtsa ärakannet ega leostumist pinna- ja põhjavette.
Paragrahvi 5 lõikes 4 antakse virtsa mõiste, mis tuleks edaspidi reguleerida seaduse tasemel.	Selgitatud. Kaalume selle ettepanekuga veeseaduse muutmise juures.
Paragrahvi 6 lõikes 4 reguleeritakse silo ladustamine silopätsidena. Seletuskirjas on toodud, et „Maa peal hoitavaid silopätsi võiks nende võimaliku keskkonnareostuse riski poolest lugeda sarnaseks sõnniku aunas hoidmise riskiga“. Jääb arusaamatuks, miks on silomahla keskkonna valgumine lõikes 4 sõnnikuga võrreldes erinevalt	Selgitatud. Kaalume edaspidi kaitsmata põhjaveega alal siloladustamise keelu kehtestamist. Kuna hetkel ei ole teada, kui paljusid põllumehi see kitsendus mõjutab ja milliseid investeeringu-

<p>sätetatud. Üheselt ei ole arusaadav, mida on mõeldud „tuleb lisada põhukihti“ all. Sõnnikuauna juures on toodud, et „pinnas tuleks katta“ jne. Miks on lubatud kasutada üksnes põhku? Palume see punkt nii määruses kui ka seletuskirjas üle vaadata.</p>	<p>vajadusi taoline kitsendus võib kaasa tuua, siis praegu me seda ettepanekut eelnõusse ei lisa.</p> <p>Arvestatud.</p> <p>Silomahla sidumiseks tuleb pinnas katta põhu või mõne muu vedelikku imava materjali kihiga paksuses, mis väldib silomahla keskkonda valgumise. Tavapraktikas kasutatakse silopätsi maa peal hoidmisel alusmaterjalina põhku, sest see on sööt nagu silogi ja kui see seguneb siloga, ei teki sellest loomapidajale kahju. Siloaua alla ei panda turvast, saepuru jms materjali, mis võiks sööta rikkuda.</p>
<p>Leiame, et paragrahvi 6 lõikes 5 toodud maapealse silo ladustamise sättele tuleks lisada „kaitsmata põhjaveega ala“.</p>	<p>Selgitatud.</p> <p>Kaalume edaspidi kaitsmata põhjaveega alal siloladustamise keelamist. Kuna hetkel ei ole teada, kui paljusid põllumehi see kitsendus mõjutab ja millist investeringuvajadust taoline kitsendus võib kaasa tuua, siis praegu me seda ettepanekut eelnõusse ei lisa.</p>
<p>Paragrahvis 7 on sätestatud rullisilo hoidmine põllul, kuid määrusest ja seletuskirjast ei selgu, kuidas tuleks rullisilo hoida või ladustada muudel juhtudel, nt loomapidamishoone kõrval.</p>	<p>Selgitatud.</p> <p>Kehtiv kord ei reguleeri samuti rullisilo hoidmist muudel juhtudel. Kaalume edaspidi ka nõuete kehtestamist rullisilo hoidmisel väljaspool põldu.</p>
<p>Palume § 9 lõike 2 punkt 2 ja sama paragrahvi lõige 4 ühendada ja sõnastada järgmiselt „eelkultuuri mõju järgneva kasvuaasta põhikultuuri lämmastikunormi planeerimisel käesoleva määruse lisa 2 järgi“.</p>	<p>Arvestatud.</p>
<p>Leiame, et § 10 ei peaks üle kirjutama seaduse sätet, mille kohaselt loetakse silomahl väetiseks. Seda enam, et silomahlagi seonduv on reguleeritud olulisel määral juba §-s 7 ja 8.</p>	<p>Mitte arvestatud.</p> <p>Põllumajandustootjatelt tulnud tagasiside põhjal on selguse huvides see säte toodud ka määruse tasandile. Määruses võib selguse huvides taasesitada seaduse sätteid (HÖNTE § 59 lg 2).</p>
<p>Palume seletuskirjas näidete või täiendatud loetelu abil lahti seletada, milliseid muid väetamiseks kasutatavaid orgaanilisi taimse või loomse päritoluga aineid, mis viiakse mulda otse või töödelduna, peale veeseaduses toodute veel väetiseks loetakse.</p>	<p>Mitte arvestatud.</p> <p>Mõiste on lahti seletatud veeseaduses, ei pea õigeks veeseaduse normi lahti seletada määruses. Edaspidi võib seda teha veeseaduse seletuskirjas.</p>

	Orgaaniliseks väetiseks saab lugeda näiteks haljasväetisi, adru, kalakasvatuse heitvett jms.
Lisas 1 toodud lämmastikunormid kehtivad muldadel, mille Corg sisaldus on 1-2%. Teeme ettepaneku lisada kaks veergu, kus on toodud lämmastikunormid mulla Corg sisalduse <1 ja >2% kohta. Need numbrid on toodud ka infomaterjalis Väetamise ABC. Põllumajandusuuringute Keskusel on põldude Corgi mudeldatud andmed olemas kõikide põllumassiivide kohta. Kuna Corg väärtus ajas palju ei muutu, tuleks kultuuride lämmastikutarbe määramisel need numbrid ka aluseks võtta.	Mitte arvestatud, selgitatud. Lisa 1 lämmastikunormide kehtestamisel on Keskkonnaministeerium aluseks võtnud ekspertide hinnangu (2015), milles on nad oma ettepaneku tegemisel lähtunud Põllumajandusuuringute Keskuse koostatud Väetamise ABCst.
Palume üle vaadata eelnõu lisas 1 toodud herne, oa, segavilja ja segatise lämmastikunormid. Väetamise ABC järgi on herne lämmastikusoovitus keskmise Corg sisalduse korral 20 kg/ha ja segaviljal, segatisel 30 kg/ha. Segavilja väetamisel on tavaliselt üheks kultuuriks herne kõrval suvioder, kaer või suvinisu. Selle tõttu peetakse ka segavilja lämmastikuvajadust ikkagi puhta liblikõielise kasvatamisega võrreldes suuremaks.	Mitte arvestatud, selgitatud. Keskkonnaministeerium on tuginenud määruse lisa 1 lämmastikunormide kehtestamisel Põllumajandusuuringute Keskuse koostatud Väetamise ABCle ja selle alusel ekspertide 2015. aastal tehtud ekspertiisile. Selleks, et oleks võimalik ajakohastada ja muuta määruse lisasid, on asjakohane pigem ajakohastada Väetamise ABCd, mida viimati on muudetud 2014. aastal.
Palume eelnõu lisas 2 parandada trükiviga „maapealse“.	Arvestatud.
Palume eelnõu lisa 2 „liblikõieliste“ täiendada sõnaga „põllukultuuride“. Samuti leiame, et määruuses on vaja reguleerida, millise liblikõieliste osakaaluga põld loetakse liblikõieliste põllukultuuridega põlluks.	Mitte arvestatud. Keskkonnaministeerium kasutas Põllumajandusuuringute Keskuse kasutatud sõnastust ja arusaama, mida on kirjeldatud ka Väetamise ABCs.
Palume eelnõu lissasse 3 lisada poolvedela ja vedela sõnniku liigi puhul sõnnikuannuseks ka 50 t/ha, kuna see on levinud tavapraktika.	Mitte arvestatud. Keskkonnaministeerium on tuginenud määruse lisa 3 sõnniku järeelmõju normide kehtestamisel Põllumajandusuuringute Keskuse koostatud Väetamise ABCle ja selle alusel ekspertide 2015. aastal tehtud ekspertiisile. Selleks, et oleks võimalik ajakohastada ja muuta määruse lisasid, on asjakohane pigem ajakohastada Väetamise ABCd, mida on viimati muudetud 2014. aastal.
Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoja arvamus	Selgitus arvestamise kohta
§ 4. Sõnniku hoidmine põllul (4) Kuni kaheksa kuud hoitav sõnnikuaun peab olema kaetud vettpidava materjaliga või vähemalt 20 cm paksuse	Täpsustatud, osaliselt arvestatud. (4) Üle kahe nädala ja kuni kaheksa

<p>turba-, põhu-, mulla-, saepuru- või puitlaastukihiga.</p> <p>Muudatusettepanek: (4) Kaks kuni kaheksa kuud hoitav sõnnikuaun peab olema kaetud vettpidava materjaliga või vähemalt 20 cm paksuse turba-, põhu-, mulla-, saepuru- või puitlaastukihiga.</p> <p>Seletus: Sõnnikuaun peab olema kaetud, kui seda hoitakse põllul üle kahe kuu. Lühiajaliste aunade katmine on liigne lisakoormus.</p>	<p>kuud hoitav sõnnikuaun peab olema kaetud vettpidava materjaliga või vähemalt 20 cm paksuse turba-, põhu-, mulla-, saepuru- või puitlaastukihiga.</p>
<p>§ 6. Veekaitsenõuded siloladustamiskohtadele</p> <p>(4) Silo ladustamisel maa peale silopätsina tuleb alusmaterjalina kasutada veekindlat materjali ja silomahla sidumiseks tuleb lisada põhukihti paksuses, mis väldib silomahla keskkonda valgumise.</p> <p>Muudatusettepanek: (4) Silo ladustamisel maa peale silopätsina tuleb silomahla sidumiseks lisada põhukihti paksuses, mis väldib silomahla keskkonda valgumise.</p> <p>Muudatusettepanek, lisada uus lõik: (x)Silo ladustamisel maa peale silopätsina peab silo kuivaine sisaldus olema vähemalt 28%.</p> <p>Selgitus: Leiame, et veekindla materjali lisamine silopätsi alla ei taga silomahla nõrgumise vältimist. Samas on see täiendav keskkonnakoormus (kasutatakse enamasti kilet), see puruneb traktoritega üle sõites (kaotab veekindluse), silo eemaldamisel rebitakse kile tihti tükkideks, tükid võivad lennata laiali või sattuda söödaga loomade ette põhjustades terviseriske. Kile jäätmena on hetkel põllumeeste jaoks tõsine probleem, kuna selle üleandmine on keeruline. Aunaaluse kile tagastamise teeb eriti komplitseerituks see, et selline kile oleks märdunud nii pori kui silojäänustega. Kirjanduse ja praktilise kogemuse andmetel silost kuivaine sisaldusega üle 28% on silomahla nõrgumine nullilähedane. Seega leiame, et see nõue oleks piisav silomahala keskkonda sattumise vältimiseks. Võimaliku vähese tekkiva silomahla peab kinni auna alla paigutatav 20 cm põhukiht, mis hoiab ära ka silomassi saastumise mullaga. Analoogilist nõuet kasutatakse ka Saksamaa ja Austria seadusandluses. http://www.silierung.de/de/silierung_de/silierung/silierung_in_d_p_unterpunkte/verfahren_1/feldmitte.html http://www.nds-voris.de/jportal/?quelle=jlink&query=VVND-</p>	<p>Osaliselt arvestatud.</p> <p>(4) Silo ladustamisel maa peale silopätsina tuleb alusmaterjalina kasutada veekindlat materjali ja silomahla sidumiseks tuleb pinnas katta põhu või mõne muu vedelikku imava materjali kihiga paksuses, mis väldib silomahla keskkonda valgumise.</p> <p>(5) Kui silo kuivainesisaldus on vähemalt 30%, võib silo ladustamisel maa peale silopätsina alusmaterjalina kasutada põhku või mõnda muud vedelikku imavat materjali paksuses, mis väldib silomahla keskkonda valgumise.</p>

282000-MU-20150922-02SF&psml=bsvorisprod.psml&max=true	
<p>Lisa 1</p> <p>Muudatusettepanekud:</p> <p>Palume üle vaadata lämmastikunormid, seda eriti suvi- ja talirapsi osas.</p> <p>Millega on põhjendatud erinevus Väetamise ABC ja Lisa 1 tabelite normides?</p> <p>Rapsi maksimaalne saagikus tabelis peab olema kõrgem, Eestis on saadud juba suuremaid saake.</p> <p>Maisi lämmastikunormid on vajalikud saagikuseni kuni 20t/kuivaines.</p> <p>Lutsern ja liblikõielisterohked rohumaad vajavad kevadel (enne, kui mügarbakterid alustavad tegevust), samuti lämmastikku. Palume lisada vastavalt 50 kg tabelisse. Samuti lisada ka eraldi reana liblikõielisterohked rohumaad.</p> <p>Heintaimede saagikus tabelis 6t/kuivaines. Suuremate saakide korral (kuni 12 t/kuivaines) on vajalik suurendada proportsionaalselt lämmastiku kogust.</p> <p>Kõigi nende ettepanekute osas oleme konsulteerinud Maaülikooli teadlastega, kes on soovitanud antud normid muuta.</p>	<p>Mitte arvestatud.</p> <p>Keskkonnaministeerium on tuginenud määruse lisa 1 lämmastikunormide kehtestamisel Põllumajandusuuringute Keskuse koostatud Väetamise ABCle ja selle alusel ekspertide 2015. aastal tehtud ekspertiisile. Selleks, et oleks võimalik ajakohastada ja muuta määruse lisasid, on asjakohane pigem ajakohastada Väetamise ABCd, mida on viimati muudetud 2014. aastal.</p>